

JOUY, ÉTIENNE DE
ESMÉNARD, JOSEPH ALPHONSE
SPONTINI, GASPARE

**Ferdinand Cortéz, eller Mexikos eröfring.
Lyrisk tragedi i tre akter af herr de Jouy.
Musiken af herr Spontini. Öfversättning.
Första gången uppförd på kongl. svenska
theatern; under högtidligheterna,**

Stockholm, Elméns och Granbergs tryckeri, 1826.
1826

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

JOUY & ESMENARD,

Ferdinand Coeur

Stalun 1826

Ex. A Vill. 101

From

(No 1

1700²-1829

16

2
Oversate of P. A. Granberg

101

FERDINAND CORTEZ,

ELLEK

MEXIKOS ERÖFRING.

LYRISK TRAGEDI I TRE AKTER

AF

HERR DE JOUY.

MUSIKEN AF HERR SPONTINI.

Ofversättning.

af P. A. Granberg.

Första gången uppförd på Kongl. Svenska Theatern;
under högtidligheterna, i anledning af Hennes Kongl.
Höghet Kron-Prinsessans återvundna hälsa, den 13
Juni 1826.

STOCKHOLM;

ELMÉN'S och GRANBERG'S Tryckeri, 1826.

Personerna.

MONTEZUMA, KONUNG I MEXIKO.

TELASCO, KACIK FÖR OTOMITERNÄ, MONTEZUMAS

BRORSSON.

FERDINAND CORTÉZ, SPANSK HÄRFÖRARE,

AMAZILY, TELASCOS SYSTER.

ALVAR, FERDINAND CORTÉZ'S BROR.

MEXIKANERNAS ÖFVERSTE-PREST.

MORALÈS, CORTÉZ'S VÄN OCH FÖRTROGNE.

2:DE FÅNGNE SPANJORER.

EN MEXIKANSK OFFICER.

AMAZILYS FRUNTIMMER.

SPANSKA SOLDATER OCH SJÖMÄN.

MEXIKANSKA PRESTER, SOLDATER OCH ANDRA INVÄNARE.

FÖRSTA AKTEN.

(Natt. Theatern föreställer förgården till Mexikos stora Tempel; stjernor tindra mellan moln som båda storm. Afguden Talepulka (det Ondas Gud), uppburen af tvenne gyllene Tigrar, är uppställd i fonden. Man ser portarne som leda till det underjordiska rum, hvori de krigsfångar, som äro ämnade att offras, blifva förvarade. Då täcket uppgår synas prester-na böjde med ansigtet emot jorden, endast Öfverste-presten är stående, bredvid Afguden, på en estrad.)

1. SCENEN.

ÖFVERSTE-PRESTEN, PRESTER;

ALVAR OCH ANDRA SPANSKA

FÅNGAR (utanföre.)

ALVAR OCH FÅNGARNE.

Fosterbygdens stränder,

Iberiens länder!

Farväl! vi se er ej mer!

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Jag hör de fångnas hop, som hämden ej får skona;
Den sorg de oss beredt kan döden blott försona.

ALVAR OCH FÅNGARNE.

Fosterbygdens stränder,

Iberiens länder!

Farväl: Vi se er ej mer!

Vid målet så nära

Vi dö utan ära

Långt ifrån er.

— 2 —

MEXIKANSKA PRESTERNA:

Jorden häpne!

Straffet väpne!

Denne Gud hvares hämd är vår!

Hans åskor ljunge,

Han viggen slunge

Uti förtryckarns spår.

2. SCENEN.

DE FÖRRA, FÅNGARNE:

FÅNGARNE.

Fosterbygdens stränder m. m.

MEXIKANSKA PRESTERNA.

Jorden häpne! m. m.

ÖFVERSTE-PRESTEN (till Presterna.)

J! som med ädel harm sett våra tempels fara

Och redan upptändt krigets bloss,

Det är tid att vår skymf måste utplånad vara,

Att världen hämnad blir, och hämnad genom oss.

(han ger ett tecken att fångarne skola föras till döden.)

CHOR AF PRESTER.

Stötom ned, förkrossom dessa djerfva,

Deras blod flyte för vår hand!

Må vårt nit oss seger förvärfva,

Hämna Gudar och fosterland!

ALVAR (till sina medfångar.)

Iberiens tappre Män! som fädrens bragder lifva,

Ert mod af ödets nyck ännu ej kufvad är;

Men äran ock af oss begär

Att vi ett prof af dygd åt dessa vildar gifva.

Dö för sitt fosterland det är odödlig blifva!

Varom stolte att få stupa här.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Sen Himlen talat har vårt dröjsmål brottligt blifver.
På templets tinnar främlingen skall se,
Af fruktlös ilska rytande,
Den död en blodig hämd åt sina offer gifver.

(Offerpresterna omgifva Talepulkas Staty och sätta löf-kransar
på Tigrarne. Alvar och två af hans medfångar äro främst på
Scenen.)

ALVAR.

Befästom denna stund odödlighetens hopp,
Och må vår sista suck till Himlen stiga opp!

HYMN FÖR TRE RÖSTER.

O du som skapat äfven dessa länder,
Som änn ej känna dina bud,
Vårt hopp vi ställt i dina händer,
Från Himlars höjd hör oss O Gud!
För hämdens dolkar då vi falla
Vi hylla dina dolda råd,
Och våra hjertan nederkalla,
För våra mördare din nåd.

(fångarne falla på knä under de sista versarne.)

CHOR AF MEXIKANER.

Stötom ned, förkrossom dessa djerfva m. m.

ALVAR (till sina medfångar.)

Till dessa falska presters blygd
Må den tro vi bekänna i döden bevisas.

MEXIKANSKA PRESTER.

De med sitt öfvermod oss trotsa
Då döden de till möte gå.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Jag Montezuma ser, och vid hans sida
En höfding för vår tappra här,

Telasco, som med kraft och mod att strida
Försvarar oss och hvad oss kärast är.

3. SCENEN.

MONTEZUMA, TELASCO, DE FÖRRE.

MONTEZUMA.

Dröjom änn med vårt offer.
Må vår blodiga hämd änn ej fullbordad bli!
Vi fått, af ett skyddande Öde,
Bland fångarne, en bror utaf Cortez.

TELASCO (till fångarna.)

En af er är Alvar.

MONTEZUMA.

Han ej sig sjelf

Fördölja lär. — Hvar är han?

ALVAR.

Vid hans död

J honom känna skolen.

MONTEZUMA.

Det är han.

Vi länge hyst ett fåfängt hopp
Att segra på Cortez och på hans djerfva tropp;
Förlorom ej den gisslan lyckan gifvit.

TELASCO.

För våra krigare, för Amazily,
Som Cortez i triumf på sitt segertåg för,
Alvar i dag en pant har blifvit.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Hvad kan hon vänta sig af oss,
Hon som förglömt sitt land och fädrens Gudar
Att en slafvinnu bli hos dem som oss bekriaga?

MONTEZUMA.

J ville hennes död, hon undgick ert försåt.

TELASCO.

Ja, hon en fristad kunnat söka
För barbarernas dolk, färgad i modrens blod.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Hvad buller hörs.

ALLA.

O Gudar Amazily.

4. SCENEN.

DE FÖRRE. AMAZILY.

AMAZILY.

O Konung, för din fot jag faller ner

Din mildhet Amazily återkänne.

De farors mängd, som vänta mig, jag ser.

(pekar på Öfverste-Presten.)

Men jag kan trotsa dem; kan trotsa äfven denne.

Jag kom för Statens väl, som nu af dig beror.

Ren nalkas dig Cortez, och offrar du hans bror

Skall Mexiko ej heller skonas;

Nej, med dess undergång han endast lär försonas.

Snart skall med mord på mord Soldaten följa blott

Af våra presters våld den eftersyn han fått.

O Konung fräls Alvar, och rädda fosterlandet.

TELASCO.

Oss egnar denna ström med vapen endast dämna.

MONTEZUMA.

Sen redan tjuge folk sig mot Cortez förent,

Det är han sjelf som frukta bör.

AMAZILY.

Jag darrar för min kung och för min broders fara
Cortez med Himlens blix J sen beväpnad vara.
Beskyddande de folk, som han till lydnad bragt,
Förkunnar han en Gud, stor i vishet och makt.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Hvad höjd af Guds-förakt! Med hvad djerfhet hon
hädar!

TELASCO.

Af kärleken förledd du våra Gudar smädar.

AMAZILY.

Jag medger detta brott, om brott det kallas bör:
Jag af Cortez mig älskad finner,
Af lika låga Amazily brinner
Och släcka kan ett krig, som detta land förstör.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Din kärlek Gudars straff på dig skall nederkalla!

AMAZILY.

Jag förkastar din Gud, som ett brott kan befalla,
Och dyrkar blott den Gud, som dyrkas af Cortez.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Prins! det är tid att brottet ej får rasa.
Dess lif förverkadt är, hon slute det med fasa;
Och vår Gud är försont, och skall strida för oss.!

AMAZILY.

ARIA.

Fasans tolk! må än i dag
Min lott bli fylld och offerstålet blänka,

— 7 —

Mig önskar du att döden skänka,
Och lugnt jag vördar Ödets lag.
Väl, njut en säger dig så värdig!
O Gud! hur säll likväl jag var;
Men för min pligt till lydnad färdig
Din hämd jag trotsa kan barbar!

MONTEZUMA.

Af denna vilseförda
All rätt till mensklighet dock ej förverkad är.
Lägg rågan ej på ödets börda;
Må under lagens skydd hon stadna här.
Den tropp hvars fångenskap gör våra vapens ära
I fångelsernas djup sitt öde vänta må.
Till templet skyndom oss att Himlens hjälp begära
Och af Oraklets svar hans Domslut veta få.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Det tala skall.

5. SCENEN:

TELASCO, AMAZILY:

AMAZILY (till Telasco).

Ett ögonblick mig uuna.

TELASCO.

Slafvinna hos Cortez! hvad kan du mig förkunna?
Långt ifrån denna stolta borg
Vi nyss förföljde fiendernas skara;
Nu har den återkommit mer förfärlig
Att störta Gudar, lagar och vår stat,
Och af dig sjelf den manad är till striden.

AMAZILY.

Har du då glömt att just i dessa bygder,
Dig sjelf till trots och vid min moders bröst,
Af en ursinnig prest jag skulle mördas?
Jag hos Cortez beskydd har funnit
Och följer nu hans segertåg.

TELASCO.

Det är din kärlek blott, som dig förleder.

AMAZILY.

Telasco, detta gör min ära,
Af världen hyllad bli tillhör Cortez,
Min kärlek endast förekommit världen.

TELASCO.

Och i en trädgård så föraktlig
Du älska kan de bojar som du bär?
Se detta slott der först du skådat dagen!

AMAZILY.

Se det till hämdens tempel gränisar,
Och dina Gudar mig förfölja der!

TELASCO.

Din bror skall blidka deras vrede,
Han skall försvara dig.

AMAZILY.

Du ej min mor försvara kunnat,
Ack! på din egen fara tänk, min bror,

TELASCO.

Gå! faror vänta dem du tjenar.

AMA-

AMAZILY.

En mäktig Gud är deras skydd.

TELASCO.

Mins du ej den, som dina fäder dyrkat?

AMAZILY.

Af mina likars blod han fläckad är.

TELASCO.

Gudar som hägnen detta land,
 J sen er skymf och viljen hämnas,
 Åt eder straffande hand
 Min syster må då lemnas.

AMAZILY.

Gud! verldars Gud; ack hör min röst;
 Bevek en bror, må han ej hämnas.
 Du ser hvar känsla i mitt bröst:
 Har jag förtjent åt straffet öfverlemnas?

TELASCO.

Jag änn en fristad dig bereder.
 Till våra kämpars land jag följer dina fjät.
 Ack, hör en bror, som dig beder.

AMAZILY.

Jag skulle öfverge den hjelte jag tillbeder!
 Nej, hoppas aldrig det.

TELASCO.

Af kärlek feg och svag
 Uppoffra då i dag
 Din bror och fosterbygden!
 Jag dig förlorad ser
 Och känslig blott för dygden
 Jag känner dig ej mer.

AMAZILY.

Af kärlek ledd, må jag
Beskydda få i dag
Min bror och mina bygder!
Af mig ej fordra mer;
Fast jag mig hatad ser
Jag vördar dina dygder.

(Man hör ett starkt åskslag, Talepulkas staty skakas och lågor uppstiga omkring den.)

6. SCENEN.

DE FÖRRE, MONTEZUMA; ÖFVER-
STE-PRESTEN, PRESTER, FOLK,
MEXIKANSKA SOLDATER,

(i den största förvirring.)

MONTEZUMA.

Allt är förloradt; en straffande Gud
Förkunnar statens fall igenom åskans ljud.

ÖFVERSTE-PRESTEN.

Monark! på lyckans våld du än förmår att segra.
Du stormen skingra kan så hotande den är.

7. SCENEN.

DE FÖRRE, EN MEXIKANSK
OFFICER!

OFFICEREN.

Spanjorerna sig ren på dessa stränder lägga.

TELASCO.

De skola finna döden här.
Spanjoren mot Cortez skall egna vapen vända,
Af mödor och besvär snart bragt till raseri,

AMAZILY.

Att skåda denna prakt hans mod skall åter tända,
till Montezuma,
Säg blott ett ord, och han skall hejdad bli.
Jag flyger till Cortez ett stillestånd att vinna.

ÖFVERSTE-PRESTEN (med raseri.)
Låt offret sin fullbordan finna.

MONTEZUMA (med en befällande röst)
till Amazily.

Nej! . . Skynda åter till Cortez,
Dit mina sändebud dig skola följa.
Säg att hans bror kan ännu räddas
Att jag fördröjt hans död fast himlen den begärt;

AMAZILY.

O Konung! dessa kämpars skara
Snart genom mig skall hejdad bli;
Må dina fångar du bevara
För dessas vilda raseri.

MONTEZUMA:

Gå, hejda denna djerfva skara;
Gå att din hembygds bistånd bli.
Må freden snart oss gifven vara
Och fången åter blifva fri!

ÖFVERSTE-PRESTEN (till Soldaterna.)
Med hat mot dennna vilda skara

Utrotten den med raseri.
Blott hämden vår lösen bör vara
Och fångarnes blod försoningen bli.

TELASCO (till Montezuma.)

På mig du lite: denna skara
Utaf min arm skall hejdad bli.
Vi fosterlandets rätt försvara
Och för dess trygghet segra vi.

**ÖFVERSTE-PRESTEN, TELASCO,
PRESTEN, MEXIKANSKA
QVINNOR** (i den största förvirring.)

CHOR AF QVINNOR (utanför Scenen.)

Gudar! hören våra klagoljud.

ALLA,

Hvilka rop, som till oss skalla:
Gudar hören våra klagoljud!
Sen edra barn som falla!

J krigsmän svärjen trohet åt eder Gud.
Ja, svärjen åter i Gudarnes boning;
Vid denne fasans Gud förnyom nu vår ed
Att hämnas utan all förskoning,
Att åt Spanjoren aldrig lemna fred.

(Mexikanska Soldater komma hoptals att inför Afguden och vid Montezumas fötter aflägga sin ed att segra eller dö för sitt fädernesland).

AMAZILY,

{ Det svärd edra fiender höja
{ För min bedjande röst skall sänkas ned;

Jag snart deras vrede skall böja
Och komma åter med vänskap och fred.

MONTEZUMA.

Ja, må det svärd våra fiender höja
För din bedjande röst sänkas ned!

Må du deras vrede böja
Och komma åter med vänskap och fred.

ANDRA AKTEN.

(Theatern föreställer Kejsrerliga tältet i Spanska lägret; genom den ena af de halföppna sidorna ser man sjön och några för ankar liggande skepp. Till höger är Carl 5;tes thron.)

1. SCENEN.

SPANSKA OFFICERARE, SOLDÄ-

TER OCH SJÖMÄN, som framkomma i oordning och från särskilda ställen.

EN OFFICER.

Emot ett vådligt mål vi rigte nu vårt lopp.
Vid hvarje steg förminskar sig vår tröpp;
Der segren vanns med undergång vi hotas.

EN ANNAN.

Cortez med öfverdåd oss för till döden.

EN ANNAN.

Vi öfvermannas; striden fåfång är.

EN ANNAN.

Nationer dem vår åsyn nyss förskräckte,
Till Mexikos och till sin kungs försvar
Bestrida oss i dag en väntad seger.

EN ANNAN.

Ja, denna nya verld sig väpnar öfver allt.

EN ANNAN.

Och skola vi, af lydriad för Cortez,
På denna strand bli offer för hans ära?

CHOR.

Nej lemnom denna strand,
Oss Spanjen åter kallar;
Under Mexikos vallar
Krossar oss Ödets hand;
Ja, lemnom denna strand.

2. SCENEN.

DE FÖRRE; FERDINAND CORTÉZ;
MORALES.

CORTÉZ (sedan han betraktat den rörelse, som är rå-
dande på Scenen.)

J, som svurit Cortez, honom trogne att vara,
För hans åsyn i dag hvarföre frukten J?
Folk och Befäl, ingen vågar att svara!
Edra feqa förslag bäfva att röjde bli.
Men hvad fordren J väl? . . . Till dessa länders vin-
ning

Hvarje väg, säger man, genom faror är stängd:
Kämpar, J glömmen då att genom farors mängd
Fläten J lagerkransen kring eder tinning?

CHOR.

Vi se oss här i vådor och i nöd;
Från vårt fädernesland vi oss afskurna finna,
Och der vi ännu segrar vinna
Vi snart ha valet blott mellan bojer och död.
(de gå ut):

3. SCENEN.

CORTEZ, MORALES!

MORALES.

Af din åsyn, Cortez, förskräckas de djerfva.
Upprors-andan likväl sig har spriddt i din här . . .
Redan Mexikos guld verkar i tysthet der.

CORTEZ.

Ja, af fienders mängd, som oss söker förderfva
Blott detta guld att frukta är.

MORALES.

Med hvarje stund se farorna förstöras:
Din bror i bojer är, vår tid förloras:
Jag hör ett vådligt knot af denna skrämde tropp;
Hvem släcker ut den eld, som synes flamma opp?

CORTES.

Den kraft, som åt mitt tal blef gifven
Och styrkan som min vilja har.

MORALES.

Ett rykte änn — som jag fördölja ämnat —
Har sagt att Amazily lägret lemnat
I natt —

CORTEZ.

På hennes dygd jag kan förlita mig.
Hon aldrig svika skall . . . och re'n hon visar sig.
På denna gäsning, som vi röja,
Gif noga akt, min vän, och återkom till mig.

4. SCENEN.

CORTEZ, AMAZILY.

AMAZILY.

Din broder lefver änn; jag lyckats att fördröja
En redan afsagd dom, som fordrade hans död.
Den gode Kung, som är vårt sista stöd,
Att frälsa hjeltens lif om vapenhvila beder.
Och snart hans sändebud inför dig synas bör.

CORTEZ.

Hvar stund utaf ditt lif du andras sällhet gör.

AMAZILY.

Ack, nya fador mig ännu förskräcka! —
Det Ondas Gnd igenom sina prester
Den grymma läran sprider ut
Att Himlen, vredgad, Mexiko ej räddar
Om ej de fångnas blod förändrar dess beslut.
Sjelf Montezuma räds för denna Vildjurs-skara.

CORTEZ.

Och sjelf han gilla kan ett brott af detta slag?
Sin ära så med grymhet para?

AMAZILY.

Han är förkrossad, han är svag:

Af

Af hämdens grymme Gud förföljd han tror sig vara:
 Han har sett på mig sjelf hur dess bud fyllas opp,
 Då i mitt öfvermod mot fördomen att kämpa,
 Stolt af min Kunga-börd, jag djerfdes förolämpa

Dessa prästers mäktiga tröpp. — —

Du mins det väl; förkjusad af din ära,

Fri genom dig (din skänk det var),

Jag talte om det ljus till oss du medfört har,

Din lag, din makt, din dygd, din höga Gudalära.

Det Ondas Gud förskräcks för hvarje ord han hör.

Jag borde dö — En mor, som såg min fara,

Uppoffrande sig sjelf mig ur förderfvet för.

C O R T E Z.

Ack, sjelf hon mördad blef; men snart skall hämnad vara!

A M A Z I L Y.

Hon är ej mer; den sorg som följde mig;

Du endast kunnat den förjaga.

Jag har blott ett begär, det är att dig behaga;

Jag har blott ett behof, det är att älska dig.

Ack om mig äfven unnadt blifvit

Att frälsa med mitt lif Alvar!

Jag af min mor har ännu kvar

Den estersyn af dygd hon gifvit:

Hon är ej mer; m. m.

C O R T E Z.

Din kärlek segra skall beskyddad af min lager;

Alvar blir fri, var viss att ej mitt hopp bedraget.

5. SCENEN.
DE FÖRRA, MORALES.

MORALES.

Montezumas Gesant till lägret anländ är;
Af dig ett stillestånd han för sin Kung begär.
Man sänt en kämpe-drott af mod och ryckte,
Och sjelf Kacik för Ottomiters stammar.

AMAZILY.

Telasco! ack min bror!

CORTEZ.

Må han sig visa här.

(Marsch på afstånd.)

Duo under marschen.

AMAZILY.

Hvad nya ljud på denna strand!
Är det min bror man till dig sänder?
Skall han med fridens band
Föreña skilda länder?

CORTEZ.

Hvad nya ljud på denna strand!
Det är din bror man till oss sänder!
Han skall med fridens band
Föreña skillda länder.

(Efter denna duett går Amazily ut. Tältet öppnas och man ser hela lägret, som är förlagdt vid stranden. Skeppen ligga för ankar.)

6. SCENEN.

CORTEZ, MORALES, SPANSKA
SOLDATER, OCH OFFICERARE

som ställa sig utmed Cortez; TELACSO,
TVÅ ANDRA MEXIKANSKA KACI-
KER OCH DERAS SVIT.

CHOR AF BÅDA NATIONERNA.

För den tappre är hvilat vid lagrarnes knuten;
Han ej fruktar att dö, men han vill lefva fri
Må en fred utan skymf mellan oss blifva slutet,
Att två verldar i dag må förenade bli!

CHOR AF MEXIKANSKA FRUNTIMMER.

Åt Gudars barn och hjeltars tropp
En rättvis vördnads gård vi bära.
Fyllom luften opp
Med sångers ljud till deras ära.

CHOR AF SPANJORER.

Af Spaniens barn en kämpa-tropp
Vi segrens gård med skäl begära.
Fyllom luften opp
Med sångers ljud till krigarnes ära.

TELASCO.

Kacik, som djerft på böljan tågat,
Som Ödet skickat hit, som det har segrar skänkt;
Jag medger det, hvad du gjort, hvad du tänkt
En vanlig själ ej skulle vågat.
Den store Konung som vår sällhet gör
Förstår din tapperhet att ära

Hans skänker om hans makt hos dig må vittne bära
Förr än hans vredes bud af mig förkunnas bör.

CORTES.

Din Konung, genom dig allena vänskap både,
Och denna dag blott nöjet råde.

TELASCO.

Men framför allt Cortez jag bör ej dölja
Den beskickning jag har, det bud jag måste följa.
Din bror vår fånge är, hans dom du fälla bör;
Du far, och han är frälst; du strider och han dör.
Er framgång lyckan redan hämnar,
Er räddning finnes blott emellan vågens svall;
Men stor i godhet Montezuma ämnar
Att bjuda er ett pris, som er belöna skall,
Tagen mot denna skatt, som han er öfverlemnar,
Det guld, som ämnen nog till kif och strider ger;
Men resen denna dag, till skeppen skynden er,
Och träden aldrig mer på dessa fria stränder,

(Under detta tal hafva Spanska Soldaterna samlat sig omkring
Telasco. De tyckas vara ganska nöjde med det tillbud han
gör dem och tala i tysthet med hvarandra, hvarunder de sy-
nas uppgöra någon plan.)

CORTEZ.

Och är det till Cortes man denna helsning sänder?

TELASCO (med en mindre befällande ton.)

Jag framför blott till dig vår store Konungs bud,
Nu hyllom glädjens Gud!
Och lifve han vårt hopp att friden återvänder,

MORALES (sakta till Cortez.)

Se dina krigare!

CORTEZ,

På dem gif akt.

(Under följande Chor frambara de Mexikaner som ätföljt Te-
lasco, till Spanjorerna, palmqvistar, blomster, och frukter af
guld; samt guld-tyg, m. m.

CHOR AF MEXIKANSKA FRUNTIMMER.

Vi helse Er med våra dansar
J tappre barn af ljusets Gud!
Mot blommor byten edra lansar
Och läggen af er Vapenskrud,
J nöjets famn och i dess lekar
Den rika lönen tagen ann;
Oss maktens ära ofta nekar
Hvad kärlek endast gifva kan.

CHOR AF SPANJORER.

Vid denna helsning, dessa dansar,
Och dessa sångers glada ljud,
Vi lägga neder våra lansar
Och strida blott för glädjens Gud!
I nöjets famn och i dess lekar
Vår rika lön vi taga ann;
Ty maktens ära ofta nekar
Hvad kärlek endast gifva kan.

(Iår börja Mezikanernas högtidligheter. I deras dansar ser man
ändamålet att förföra spanska Soldaterna,

Emot slutet af festen röjer man den oro och förvirring,
som är rådande på Scenen och utanföre. Några af Cortez's
och Telascos Officerare komma att underrätta dem om hvad
som förefaller i spanska lägret, och i det ögonblick Cortez
vill gå ut för att återställa ordningen bland sina soldater,
framkomma dessa, oaktadt Morales's bemödande att tillbaka-
hålla dem. Mexikanska flickorna uppmuntra dem. Spanska sol-
daterna hålla skärp, gyllene palmqvistar, m. m. i händerna.)

4. SCENEN.

DE FÖRRE, MORALES, SPANSKA
OFFICERARE, OCH SOLDATER,
MEXIKANSKA FLICKOR.
CORTÉZ.

CHOR (af Spanjorer, som rusa in och afbryta festen.)

Nej, lemnom denna strand!
Oss Spanien återkallar;
Under Mexikos vallar
Oss krossas ödets hand;
Nej, lemnom denna strand!

CORTEZ.

Hvad ovärdiga rop! hvilken skräck som förstelnar
En kämpa-tropp med nyss så eldadt mod!
J som blott önskaden att trotsa nya vådor,
Än mer, uppleta dem på aldrig banad stråt! —
Och qväfd är redan hjertesinnet!
Europas blick var fäst på Er.
En verld var segrarns rika byte:
Ännu ett steg, och Castiljanens namn
Stod oförgängligt skönt i Ärans ljusa Tempel!
(han blandar sig i hopen af de upproriska.)

ARIA.

Lösen opp ett så heligt band!
Glömmen bort er Gud och ert land!
Må Hedrens röst er än förgäfves kalla!
Med blygd öfverhöljen er alla
Och flyn, ja flyn med vapen i hand!

CHOR.

Skall hedrens röst oss än förgäfves kalla?
Glömma bort vår Gud och vårt land!
Med blygd öfverhölja oss alla!
Och fly med vapen i hand!

CORTEZ, MORALES.

Må hedrens röst Er än förgäfves kalla.
Glömmen borrt Er Gud och ert land!
Med blygd öfverhöljen er alla
Och flyn med vapen i hand!

CORTEZ.

Jag stannar qvar: *här* vill Er höfding falla
(visar Morales.)
Och denne vän må ensam lämna mig!

MORALES.

Ja, pligt och ära så befalla:
Till seger eller död, Cortez jag följer dig!

CHOR.

Nej, äran har ock rätt att öfver oss befalla:
Till seger eller död, Cortez, vi följe dig!

CORTEZ (med uttryck af förakt.)

J hadn lofvat det!

CHOR.

Och färdige än äre!

CORTEZ (som förut.)

Mina kämpar har flytt!

CHOR (i nedböjd ställning och med
sänkta vapen.)

För dig de falla ner!

CÓRTEZ (visar åt Morales ensam, och undertrycker
straxt en häftig rörelse af glädje.)

Straffets bud är mitt svar . . .

CHOR (alltid nedböjd.)

Ingen nåd vi begära!

Blott den att följa dig!

MORALES.

Ingen nåd de begära!

Blott den att följa dig!

CÓRTEZ (Pause; sedan med entusiasm.)

Kämpa-tropp! rescn Er!

Ert ädla svar är det som min själ borde ana!
Beträden än en gång odödlighetens bana!
Hos våra fiender är mängdens öfvermägt;
Men glömmen ej er höfdings vanä!
Han aldrig räknat dem förr'n han dem underlagt.

CHOR, MORALES.

Hans Ridderliga ord till nya bragder måna:
Beträdom än en gång Odödlighetens bana!
Hos våra fiender är mängdens öfvermägt;
Men svärjom här: och vid hans fanä,
Att icke räkna dem förr'n vi dem underlagt!

CÓRTEZ (till Morales.)

Till Kejsarn, Morales, gå att mitt budskap bära;
Friheten kräf för min bror och hans män!

(till Telasco, som vill aflägsna sig.)

Stanna du! deras lif denna gisslan begära:

(till

(till en Officer.)

Du, flyg till mina skepp . . .

(hriskar; sedan högt.)

Du förstår . . . Gå, min vän!

(till Telasco.)

På förförelsens makt din förhoppning du stödde:

Det guld på dessas väg du strödde,

Dem bländat nyss, ej bländar nu;

Ty hos dem hederns röst talar högre än du! —

Jag ser de farors mängd, som trotsigt mig förkunnas;

Men ett svar må likväl dig unnas!

Detta land är nu *mitt*; ja, *mitt* det kallas bör.

Jag förkastar ditt råd och för ditt hot ej bäfvar.

I mitt beslut Ödets dom du nu hör.

(den afsände Officeren återsynes, och gör ett tecken åt Cortez.)

Du tror, att döden mig omsväfvar!

Du finner blott *en* väg för Cortez och hans tropp;

Och visar den i hafvets plöjda vågor?

Telasco! döm af dessa lågor

Om jag är styrd af fruktan eller hopp?

Och hejda, om du kan, mitt föresatta lopp!

Se dit åt! . . .

(Man ser Flottan brinna och dels sprängas i luften, dels sjunka.)

CHOR AF SPANJORER.

{ Hvad mod och kraft! ren tränger branden
Till böljans skum med flammig skrud!
Allt är förtärdt . . . och Ödets bud
Oss fjetrar nu vid denna stranden

CHOR AF MEXIKANER.

{ Hvad skræk! ren trænger vilda branden
Till böljans skum med flammig skrud!
Allt är förtärdt . . . och nödens bud
Dem fjettrar nu vid denna stranden!

(Telasco och Mexikanerna aflägsna sig.)

CORTEZ.

Skåden nu, krigare, Kungens borg framför er!

Besinnen väl er pligt och nödens lära!

Här död! — der makt och ära!

Annat val, finns ej mer!

CORTEZ, MORALEZ.

CHOR AF SPANSKA KRIGSMÄN.

Mig följn tappre män, och gå } att seger vinna;
Dig följa dina män, och gå }

Ännu en stor bedrift, och sen odödlig glans!

Ännu en dag, och förente vi finna

Fredens Olif och krigets lagerkrans!

(Under Choren börjar Spanska hären att i fonden
aftåga: Under riturnellen afmarschera äfven de på
Scenen varande. Ridån faller under marschen.)

TREDJE AKTEN.

(Theatern föreställer ingången till ett stort Monument, hvilket tjenar till begravningsplats för de Mexikanska Konungarne och deras familj. Amazily's Mors graf står ensam fram på Scenen. Mellan denna stora byggnadens pelare, der en del af Cortez's armé tågar fram, ser man staden Mexikos murar och torn.)

1. SCENEN.

(Krigs-Musik. Flockar af Spanska soldater tåga öfver Theatern i fonden.)

TELASCO (framkommer möt slutet af marschen.)

CHOR AF SPANJORER under marschen.

Krigarens mod genom lönen att lifva
Synes den stad, som nu besegras skall;
Fåfångt beskydd dess förskansningar gifva
Från dessa berg vi ljunga deras fall.

TELASCO.

O fasansfulla dag! O dag af sorg och nöd
På dessa branta berg, der inga stigar röjas,
Re'n under grufligt dån, likt Tordônet, höjas
Dessa gap, som bland oss sprida skräck eller död. —

Hvart skynden J Mexikaner

Utan dygd, utan tro?

Mot denna stad, som af fäderna bygdes,

Väpnen J förrädiskt er arm. —

Ljufva bygd, der först jag skådat dagen

Kungars stad, som öfverallt beröms!

Skall du af egna barn i fjettrar blifva slagen?

Skall den, som stridt för dig, af deras svek bedragen;

Fly bort ifrån en jord der fädrens aska göms,
Hellre dö då dess tempel brinna,
Hellre stupa med vapen i hand!
Kan jag ett ställe på jorden finna
Som är lik mitt fosterland?
Skall jag åt fädrens skuggor säga:
"Stigen opp och flyn detta land;
"Vi här ej längre hvila äga,
"Den sök om på en främmande strand?"
Nej, hellre dö, då dess tempel brinna m. m.

2 SCENEN.

TELASCO, AMAZILY, CORTEZ.

CORTEZ.

(till Telasco.)

Mellan oss vare glömd en misstro, som försvinner;
Jag snart min bror får återse.
Mexikos Kung, sin egen fördel finner
Att mina fångne män sin frihet återge.
Han redan skickat En att fridens budskap blifva,
Och glädjen, röjd bland oss, bekräftar vårt fördrag.
Telasco! till din Kung du fritt kan dig begifva,
Kan lemna oss, om du ej har att gifva
Åt vänskapen en dag.

TELASCO.

Farväl.

AMAZILY.

Kan då ditt bröst min ömhet ej besvara?
Du går; din vrede ej kan blidkas af min bön!

CORTEZ.

Jag får åter min bror; hennes hand blir min lön;
Tag i min lycka del och den skall dubbel vara.

TELASCO.

Nej, nej. Min syster kan förvillla sig;
Du henne kunnat brottslig göra;
Mitt hat du aldrig skall förstöra
Och det skall följa mig.

(han går.)

3. SCENEN.

AMAZILY, CORTEZ.

CORTEZ.

Du, som så många prof af ädel vänskap gifvit,
Den bittra känsla qväf, som döljes i din själ.
Se Hymens fackla upptänd blifvit!
Må kärlek bli den makt, som vakar för ditt väl.

AMAZILY.

O du som allt för mig är vorden!
Utaf mitt lif hvar stund jag egnat dig,
Och sällheten, om den är skapt för jorden,
Utaf din hand kan endast skänkas mig,
Flyn aningar, försöken ej att störa
Min ljufva dröm, som lugu åt hjertat ger;
En bättre framtid åt mig ler,
Som Kärleken skall lycklig göra.

4. SCENEN.

DE FÖRRE, MORALES, SPANSKA
SOLDATER, OCH AMAZILYS

FRUNTIMMER i början på afstånd,
sedan närmare.

CORTEZ, (skyndar emot Morales.)

Nå väl! Alvar och hans modiga tropp!

MORALES.

Ack, fråga ej

AMAZILY.

Hvad rysligt förbud!

CORTEZ.

Hvad bådar detta grymma dröjsmål?

Man bryter då hvad lofvadt var.

MORALES.

Jag dig förkunnade att frihet åt Alvar

Re'n Montezuma hade gifvit;

Men man Telasco ser — ett folk, som retadt blifvit

Framrusar emot mig med vildars raseri;

De fångna röfvas bort, och denna djerfva skara

För Montezuma sjelf sin fordran hörs förklara.

Att Amazily strax till dem skall lemnad bli.

Man hennes blod begär att deras ilska släcka.

Monarken sorgsen är och vilda presters harm

Har afsagt denna dom, som måste afsky väcka.

CHOR (på afstånd.)

O ljufva stund! O hvilken lycka!

För kärleken hvad nytt behag!

Du får Cortez på denna dag
En älskad bror i famnen trycka.

TRIO

(fram på Scenen.)

MORALES.

Med hvilket hopp, som grymt oss gäckat
Man änn är smickrad i din här.

AMAZILY.

Mitt hjerta fruktat har; det ej bedraget är
Mitt öde är bestämdt —

CORTEZ.

Hvad tal, som du kan föra!
Tror du din make skall åt döden offra dig.

AMAZILY.

Till räddning för din bror, Cortez hvad vill du göra?

CORTEZ.

Alvar förakta skall så afskyvärdt förslag.

MORALES.

Vid gryningen af nästa dag
Han skall då dö, ej frälsad, endast hämnad.

AMAZILY.

Ack låt mig tjena er den stund mig än är lemnad,
En evig sorg dig sparas i mitt fall.

CORTEZ.

Hvem jag åt bödlars jern dig öfverlemna skall!

CHOR.

Hvad lycklig lott, som bror och maka!
Ditt hopp blir fyllt på denna dag!

MORALES.

Hör härens röst, hvad den dig säger.

CORTES.

Jag kärleken och äran hör.

AMAZILY.

Jag Mexikanens kärlek äger;
Vår sällhets hopp jag ej förgäta bör

CHOR.

Din bror dig skänks tillbaka
Att ge din kärlek nytt behag.

AMAZILY.

Beskyddare af mina öden,
I mitt farväl känn hur jag älskar dig!
Mitt sorgsna lif ej längre tillhör mig. —
Hvad grym förhoppning, följd af smärta,
Som oss bedragit här!

(afsides.)

Döljom väl för hjeltens hjerta
Att min död säker är.

CORTEZ.

Hvad grym förhoppning! må min smärta.
Bli dold för folket och min här.

MORALES.

Det snart blir natt, hvad vill du göra
För folket och din här?

CORTEZ (afbryter Spanjorernas Chor.)

Af hoppet vilseförd, man sig åt glädjen lemnat. —
Vår kämpatropp är under bilan än;

Och

Och vår lans dock är sänkt! Nej, vänner, höjom den,
Och sveket straffas skall, och våldet skall bli hämnadt!
Dit jag sagt, Moralès, gå, flyg med mine män!
Må blixtrar ses, må tordön höras!
Vapenbrak fylla rymden opp!
Både Borg och Tempel förstöras!
Hämmas barbariet i sitt lopp.

(Morales går, med större delen af
Spanska krigarne.)

5. SCENEN.

CORTEZ (fortfar till Amazily.)

Jag hastar dit. Ja, snart der i fasornas boning
Skall störtas ned en blodig läras Gud!
Kärlek, Natur, kräfva högt en försoning!
Jag frälsa skall Alvar, men offrar ej min brud.

Duo.

AMAZILY.

CORTEZ.

Ej din brud försvara!	Frukta ingen fara!
Behåll denna skara!	Denna valda skara
Fräls Alvar ur fara!	Ditt beskydd skall vara;
Lyd Naturens lag!	Lyd kärlekens lag!
(Man hör trumpet-klang, och signal till strid.)	
Gud! trumpeten skallar!	Ren trumpeten skallar!
Häftigt blodet svallar!	Kämpa-blodet svallar!
Inom dessa vallar	Inom dessa vallar
Skall jag dö i dag!	Jag segrar i dag.
Ja, stunden, så nära,	Ja, stunden är nära:
Skall mig ej förfära?	Snart med vunnen ära,

För ditt väl, din ära, Att din tro begära
Från dig hastar jag. Återkommer jag.

(Efter att hafva gifvit tecken åt de qvarblifvande Spanjorerna, att försvara Amazily, aflägsnar sig Cortez hastigt)

6. SCENEN.

AMAZILY,

Hvad ryslig dag oss Ödet bådår!
O, mina fäders bygd, kan jag väl rädda dig?
(nedfaller för grafven.)

Min mor! din milda hamn jag skådar!
Ur dödens hemska natt, ja, din röst kallar mig!
(stiger upp; säger afsides.)

Genom Grafvarnes djup en hemlig väg jag känner;
Till Kejsarens palats den går:

Dit skyndar jag, (Högt,) Bevaken trakten vänner;
I denna minnesvärd följén sen mina spår.

(Hon går in i grafven med sina tärnor; Spanjorerna sprida sig rundtomkring; Theatern förvandlas till en öppen sal i Montezumas Palats; i fonden är Mexikos stora torg.)

7. SCENEN.

(Man börjar höra skott och vapengny.)

MONTEZUMA (till Mexikaner, som bära bloss.)

I både Slott och Stad må hämdens lägor härja!
Gus hölje detta land, som jag ej kunnat värja.
Ja gån!

(de gå.)

ALVAR (till sine fågne landsmän.)

Jag hans beslut med undran hör.

MONTEZUMA. (till sin vakt, utmärkande de
Spanska fångarne.)

J, gån att dessas bojor lossa!

Af hämd att värnlösheten krossa

Er furste det ej vill, ej bör.

(till Alvar som blifvit frigjord och
återfått sitt svärd.)

Gå, säg Cortez, som mot oss ljungar,
Att på den Thron, som burit tjuge Kungar,
Jag väntar lugn det dödens bud han för. —
Men tiden ej förspill. Fly Alvar . . .

ALVAR.

Här vi blifve!

Ditt ädelmod frälst våra dar;
Du sjelf nu hotad är: din skänk vi återgifve,
Monark! och bilde här en vakt till ditt försvar.
(Stridsbullret tilltager: Eldsken
synes utom Theatern.)

MONTEZUMA.

Snart dessa murar på er rasa!

ALVAR.

För den med ära dör, har döden ingen fasa!

CHOR AF MEXIKANSKOR (utanför Scenen.)

Gudar, Gudar, hören vår nöd!

Frälsen oss från trældom och död!

8. SCENEN.

TELASCO (sårad, med afbruten båge.)

Vårt öde fylls. Med omotståndlig ifver
Cortez följt mina spår ;
Af vilda kämpars hop ditt slott snart uppfyllt blifver:
Sjelf vapenlös, och höljd af sår...

MONTEZUMA.

Var lugn! sig ödet vänder :
En ringmur utaf eld man ren omkring oss tänder.

(Starkare vapengny.)

TELASCO (till Alvar.)

För dig skall det likväl ej bli en glädjens dag!

ALVAR. (till Telasco.)

Du kufvas i ditt fall, och i mitt, segrar jag!

(Starkaste stridsbullret. På ett tecken af
Montezuma frambäres till honom Spiran.)

MONTEZUMA.

Det är då offrets stund! Min själ sig känner färdig:
Att ge exemplet hör mig till,
Jag lefvat Kung, och ännu Spiran värdig,
Som Kung jag sluta vill.

(Bullret aftager; Amazily häftigt in-
springande.)

9. SCENEN.

AMAZILY.

Nej hef! Förgäfves ej mina tårar ha runnit
För min Kung, för mitt Fosterland!
(bullret upphör.)

Cortez har sänkt sitt svärd: all fara har försvunnit,
Och till en lugnad strand
Ren nalkas segrens son med oliven i hand.

SEGER-CHOR UTOM SCENEN.

Hell! Seger och ära!
Vår triumph är fullbordad här!

(Alvar och de andra fångarne skynda
emot sina landsmän.)

10. SCENEN.

(Spanjorenes intåg under en triumph-marsch. Cortez synes
emot slutet. Under marschen följande Chor:)

ALVAR, MORALES, OFFICERARE,
SPANSKA SOLDATER.

Hell! seger och ära!
Vår triumph är fullbordad här!
För lagern vi skära,
En Verld priset är.
Ja, på bragdernas bana
Hvem qväfver väl Krigarens lopp,
När tapperhet höjer sin fana,
Och Snillet styr dess Seger-lopp?
Hell, seger och ära!
Vår triumph är fullbordad här!
För lagern vi skära,
en Verld priset är.

CORTEZ (till Montezumä.)

Försonom oss. — Förlåt Cortez sin ära!
Ej som Krigare mer kommer han, men som vän;

*En Seger-lön att blott begära;
Evig fred! och han bjuder den.*

MONTEZUMA.

Cortez, ej mer min själ sig härdar
Emot en dygd, än större än din makt:

(till Amazily.)

Min dotter, kom! Emellan tvenne verldar
Fredens bestånd i din hand vare lagdt;

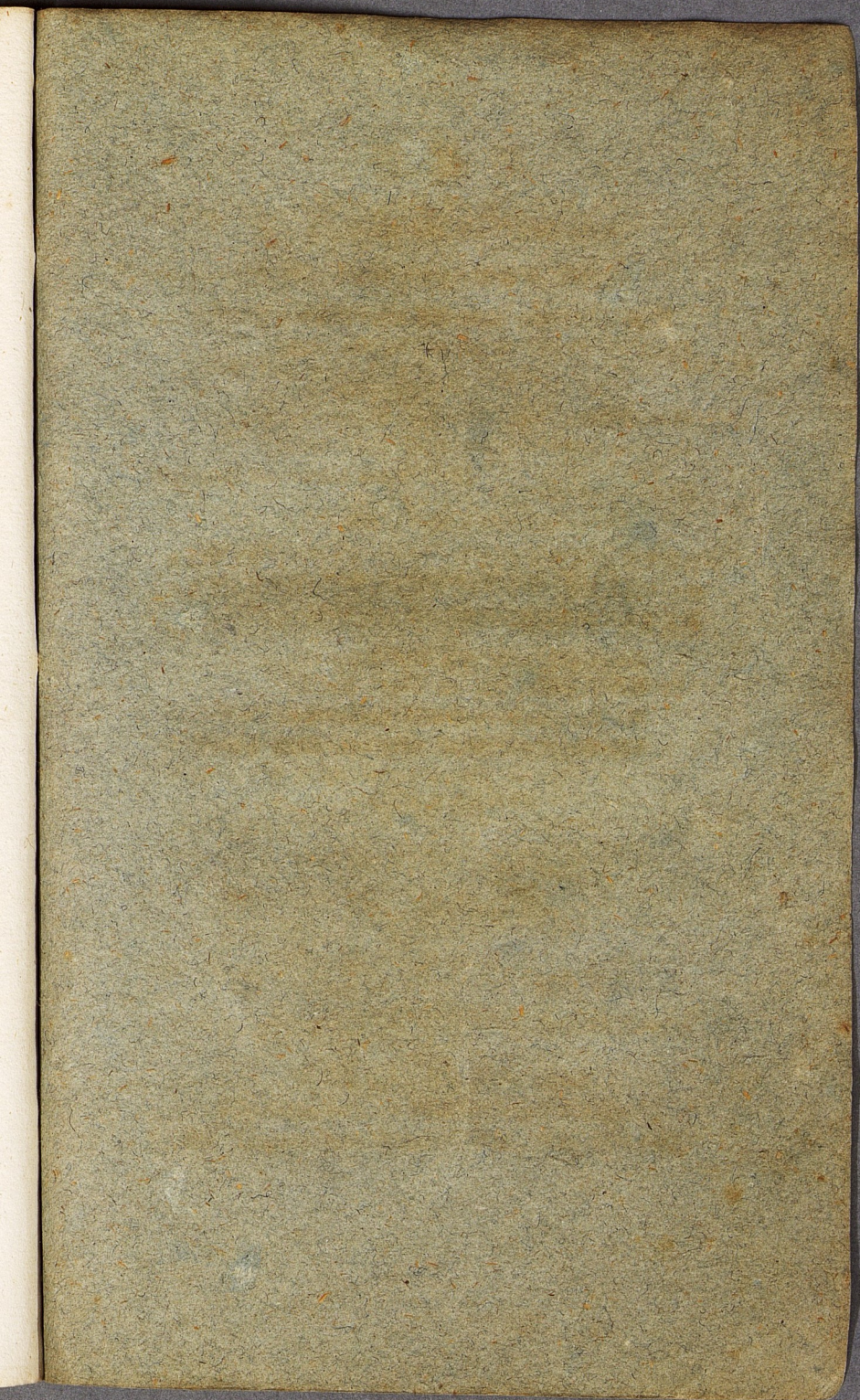
(Han förenar Cortez och Amazily.)

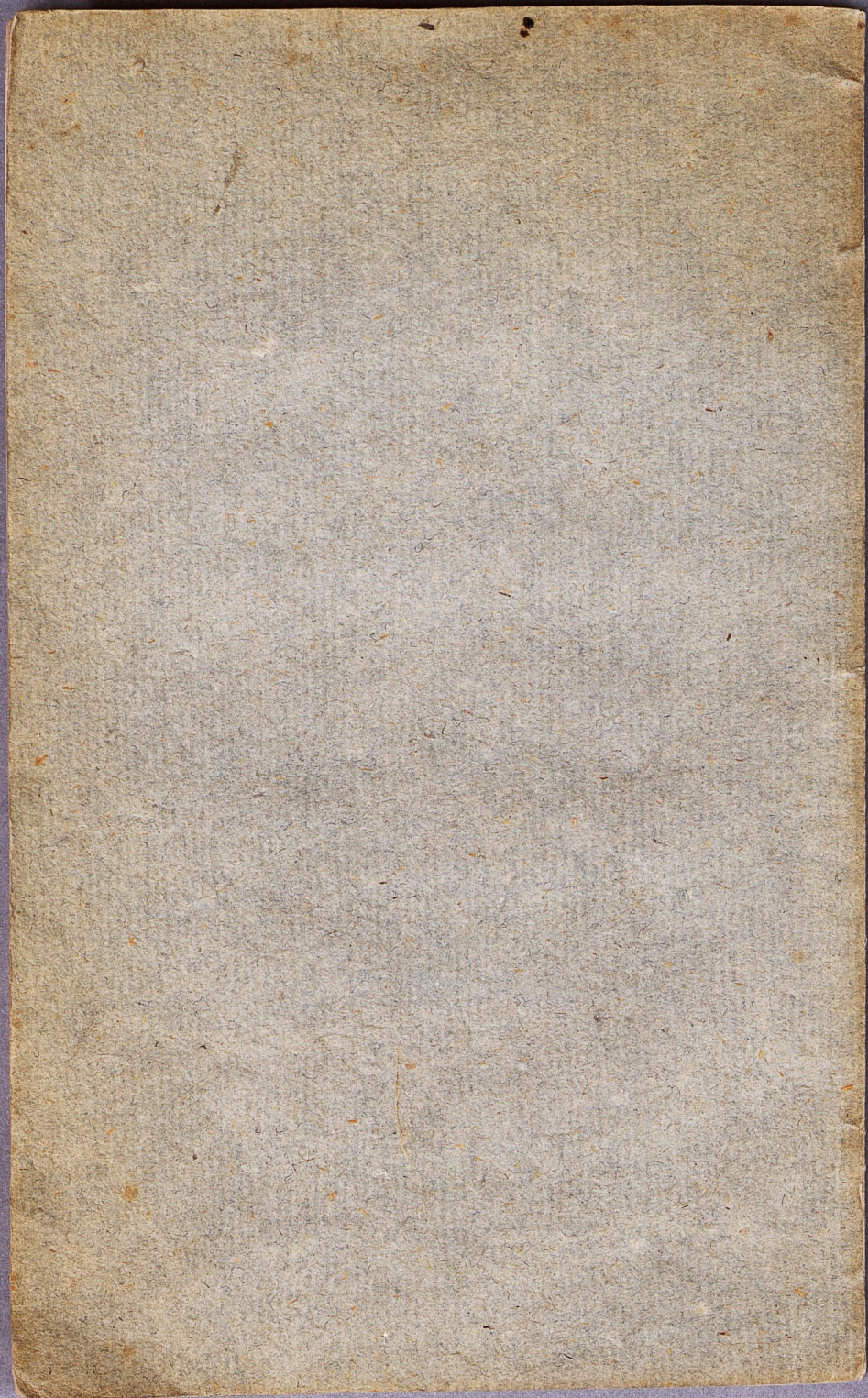
ALLMÄN CHOR.

CORTEZ, AMAZILY, TELASCO, ALVAR,
MORALES, OFFICERARE, SOLDATER,
MEXIKANER, MEXIKANSKOR.

Hvad glädjedar sig åter närma!
Oss skyddat har en högre hand:
Må Försynen med nåd beskärma
Vår Kung och Hans Ätt, och Hans Land!

(BALLET.)

www.books2ebooks.eu